

Inhoud

Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 Het ontstaan van mensenrechten	6
Hoofdstuk 2 Dertig mensenrechten.....	14

Inleiding

Wist jij dat je recht hebt op vakantie?

Je hoort of leest vaak over ‘mensenrechten’. Maar kun je ook een paar mensenrechten opnoemen? Best lastig, zeker! Je bent niet de enige. Veel mensen weten niet wat hun rechten zijn. Terwijl dat wel belangrijk is!

Geen luxe

Wist jij dat je recht hebt op vakantie? En dat het kijken naar spannende tv-series of het lezen van mooie boeken geen luxe is, maar een recht? En dat je als vrouw het recht hebt om net zoveel te verdienen als je mannelijke collega's? En dat vluchtelingen recht hebben om hier asiel aan te vragen?

Verdrag

In dit boek leggen we aan je uit wat mensenrechten zijn. Elk mens ter wereld heeft rechten. Zoals het recht om te gaan en staan waar je wilt. En het recht om te zeggen en te geloven wat je wilt. Deze mensenrechten zijn opgeschreven in een verdrag. Alle landen ter wereld hebben dit verdrag ondertekend.

Gemarteld

Toch is er nog veel mis met mensenrechten. In veel landen worden mensen nog altijd gemarteld. Of opgesloten zonder eerlijk proces. Mensen leven in armoede. En ze krijgen niet de kans in vrijheid te demonstreren, of te stemmen. En denk je dat slavernij iets is van lang geleden? Dan heb je het mis! Het schenden van mensenrechten gebeurt zelfs hier in Nederland, gewoon onder onze neus.

In dit boek lees je er meer over. En ook over alle andere belangrijke regels uit het mensenrechtenverdrag. Eenvoudig uitgelegd. Met veel voorbeelden en foto's. Maar zonder moeilijke woorden of lange zinnen. Want ook daar heb je recht op!

Het schenden van mensenrechten gebeurt zelfs hier in Nederland, gewoon onder onze neus.

Het ontstaan van mensenrechten

Mensenrechten zijn regels die voor alle mensen gelden. Waar ook ter wereld. Dankzij deze regels kan iedereen een goed en veilig leven leiden. De regels beschermen jou en mij tegen de macht van de regering.

Iedereen

Mensenrechten gaan over onderwerpen waarmee iedereen te maken krijgt. Het hebben van

mensenrechten betekent bijvoorbeeld dat je mag zeggen wat je vindt. Dat je niet zomaar mag worden gearresteerd, of gevangengenomen. Dat je recht hebt op gezond eten en een huis. En dat je niet gediscrimineerd mag worden. Bijvoorbeeld vanwege je huidskleur, je geloof of je beperking.

Basis

Alle landen hebben met elkaar afgesproken om zich aan deze regels te houden. Mensenrechten vormen de basis van de wet. Dat betekent dat andere wetten en regels niet tegen de mensenrechten in mogen gaan.

VN

De belangrijkste mensenrechten zijn opgeschreven in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM). Deze verklaring is op 10 december 1948 aangenomen door de Verenigde Naties (VN). De VN is een organisatie waarbij alle landen van de wereld aangesloten zijn. Ze werken samen op het gebied van economie en veiligheid. En dus ook op het gebied van recht. Sinds het moment dat de verklaring door alle landen is ondertekend, is 10 december de internationale Dag van de Rechten van de Mens.

Bijbel en Koran

Maar lang vóór 1948 werd er al gesproken en geschreven over mensenrechten. Zo staat in de Bijbel en in de Koran ook veel over rechten van de mens. Een belangrijke boodschap in deze boeken is namelijk: behandel mensen zoals je zelf behandeld wil worden. En dat is eigenlijk de basis van alle mensenrechten!

De belangrijkste mensenrechten zijn opgeschreven in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Grieken en Romeinen

Ook oude volkeren, zoals de Grieken en de Romeinen, dachten na over mensenrechten. Zo legden de Grieken in het jaar 508 voor Christus de basis voor de democratie. In een democratie hebben alle burgers een stem. En ook dat is een belangrijk mensenrecht.

Burgers

Het allereerste mensenrechtenverdrag komt uit het jaar 1215. Het werd in Engeland geschreven door een aantal machtige burgers. Er stonden afspraken in als 'iedereen mag het koninkrijk verlaten en weer terugkeren.' En: 'vrije burgers mogen niet zomaar gevangen worden genomen.' Meer dan 800 jaar later zijn dit nog steeds belangrijke mensenrechten.

Schape

Ook in Nederland was al eerder aandacht voor mensenrechten. In 1581 werd in Den Haag een belangrijke wet getekend. Hierin staat dat een vorst zijn volk moet beschermen. 'Zoals een herder zijn schape beschermt.' Onderdrukt een vorst zijn volk? Dan moeten burgers het recht hebben om voor een andere vorst te kiezen, zo staat in de wet.

Revolutie

In Amerika werd in 1776 de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring getekend. Hierin stonden veel 'burgerrechten'. Nog altijd vormen deze rechten de grondwet van Amerika. In diezelfde tijd kwamen in Frankrijk burgers in opstand tegen de regering. Tijdens deze revolutie schreven burgers hun rechten op. Hierin stonden veel van de mensenrechten die we nu nog kennen. Zoals de vrijheid van religie. En het recht om te zeggen en te schrijven wat je vindt.

In een democratie hebben alle burgers een stem. En ook dat is een belangrijk mensenrecht.

Burgers moesten worden beschermd tegen de gruwelijkheden van oorlog.

Tweede Wereldoorlog

Toch kwam het niet tot één verdrag voor iedereen, overal ter wereld. Dat veranderde na de wereldoorlogen. In de Eerste en Tweede Wereldoorlog zijn miljoenen mensen afschuwelijk behandeld. Ze zijn gevangengezet, mishandeld en vermoord. Dát mocht nooit meer gebeuren. Burgers moesten worden beschermd tegen de gruwelijkheden van oorlog. Daarover waren alle landen het na de Tweede Wereldoorlog met elkaar eens. En dus kwamen steeds vaker belangrijke mensen en organisaties bij elkaar. Met als doel: het schrijven van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM).

Meedenken

Bij het maken van de tekst waren veel verschillende mensen en organisaties betrokken. Zo hebben bijvoorbeeld Joodse organisaties veel bijgedragen. Omdat het Joodse volk het grootste slachtoffer was van de Tweede Wereldoorlog. Ook vrouwenorganisaties hebben meegedacht, vooral over gelijke rechten voor vrouwen. Er werkten juristen en politici vanuit de hele wereld mee aan de tekst. En ook de vrouw van de Amerikaanse president Roosevelt, politica Eleanor Roosevelt, heeft veel invloed gehad op het verdrag.

Verdragen

Uiteindelijk was in 1948 het verdrag klaar. Het werd vrijwel direct door alle landen ondertekend. Later werd de UVRM aangevuld met extra verdragen. Zoals speciale verdragen voor de rechten van vrouwen, van kinderen en van gehandicapten. En een apart verdrag om rassendiscriminatie tegen te gaan.

Controleren

Landen moeten zich aan deze verdragen houden. En ze moeten zich ook laten controleren. Binnen de VN is een speciale mensenrechtenraad opgericht. Hierin zitten vertegenwoordigers van 47 landen. De raad komt meerdere keren per jaar samen om over mensenrechten te praten.

Verslag

De raad krijgt informatie van verschillende organisaties. Die organisaties houden in alle landen in de gaten hoe burgers worden behandeld. Ze maken daar een verslag van. En geven dat aan de mensenrechtenraad. Een voorbeeld van zo'n organisatie is Amnesty International.

De VN kan geen straf uitdelen als een land zich niet aan het verdrag houdt.

Adviezen

De mensenrechtenraad praat ook met verschillende regeringen. En geeft hen advies over hoe ze mensenrechten in hun land kunnen verbeteren. Het land krijgt daarvoor vier jaar de tijd. Dan wordt er opnieuw gecontroleerd.

Rechter

De landen zijn niet verplicht om deze adviezen op te volgen. De VN kan dus geen straf uitdelen als een land zich niet aan het verdrag houdt. Maar in veel landen zijn mensenrechten een onderdeel geworden van de wet. Heeft een burger het gevoel dat zijn of haar rechten worden geschonden? Dan kan hij of zij naar de rechter stappen.

Aandacht

Maar niet in alle landen is dit het geval. Ondanks de verdragen worden er elke dag mensenrechten geschonden. Mensen worden zonder proces gevangengenomen. Gediscrimineerd, of gemarteld. Veel mensen leven in armoede. Mensenrechten zijn dus niet vanzelfsprekend. En daarom is het ook belangrijk dat er veel aandacht is voor mensenrechten. En dat ieder mens weet wat zijn of haar rechten zijn. Hierover lees je meer in het volgende hoofdstuk.

Dertig mensenrechten

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens staan dertig mensenrechten beschreven. We zetten ze voor je op een rij.

» **REGEL 1**

IEDEREEN IS VRIJ EN GELIJKWAARDIG

Iedereen wordt in vrijheid en met gelijke rechten geboren. 'Mensen moeten in gelijke gevallen gelijk worden behandeld', zo staat er. Elk mensenleven is dus even belangrijk. Dat klinkt heel logisch. Toch worden niet alle mensen ook echt gelijkwaardig behandeld. Er zijn nog veel landen waar vrouwen minder rechten hebben dan mannen. En waar mensen met een handicap niet meetellen. Ook vluchtelingen of illegalen worden vaak ongelijk behandeld. Door ze bijvoorbeeld op te sluiten. Of ze niet de hulp te geven die ze nodig hebben.

» **REGEL 2**

MENSENRECHTEN ZIJN VOOR IEDEREEN

Of je nu man, vrouw, oud, jong, dik, dun, arm, rijk, zwart, wit, christen, moslim, homo, hetero, gezond

Het verhaal van Marlon

Marlon (35 jaar) heeft Antilliaanse ouders. Hij is geboren in Nederland. Hij wordt vaak gediscrimineerd. Zelfs door de politie! Laatst stond Marlon op zijn vriendin te wachten. Ze hadden afgesproken in de hal van het Centraal Station in Amsterdam. Twee agenten kwamen op hem af. Om te vragen wat hij daar stond te doen. Marlon werd boos. 'Waarom vragen jullie dat aan mij? En niet aan de witte mensen die hier staan te wachten', vroeg hij. 'Jullie denken zeker dat ik drugs aan het verkopen ben. Want jullie denken dat alle Antillianen drugsdealers zijn!'

Het is niet de eerste keer dat Marlon door de politie zo maar staande wordt gehouden. Hij besluit een melding te doen bij een antidiscriminatiebureau (ADB). Het ADB is een meldpunt dat is opgericht door de regering. Om mensen te beschermen tegen discriminatie.

of ziek bent, of een handicap hebt: iedereen heeft dezelfde rechten. Discriminatie is verboden. Daarom wordt deze regel vaak het discriminatieverbod genoemd. Toch wordt er in elk land gediscrimineerd. Zo krijgen migranten in veel landen minder kansen dan anderen. En worden homo's in sommige landen door de politie mishandeld vanwege hun geaardheid. Of worden mensen bedreigd vanwege hun geloof.

BELANGRIJK BIJ REGEL 2: mensenrechten raak je nooit kwijt. Niemand mag jou je mensenrechten afnemen. Dus zit je in de gevangenis omdat je een moord hebt gepleegd? Of ben je illegaal in een land? Dan heb je nog steeds dezelfde mensenrechten als iedereen.

Niemand mag jou je mensenrechten afnemen.

In het verdrag is geen regel opgenomen over de doodstraf. Want de makers van het verdrag konden het niet eens worden.

» **REGEL 3**

IEDEREEN HEEFT RECHT OP LEVEN, VRIJHEID EN VEILIGHEID

Iedereen heeft het recht op leven. Niemand mag jou je leven afnemen. Ook heb je het recht om in vrijheid en veiligheid te leven. In veel landen waar oorlog is, wordt dit mensenrecht geschonden. Onschuldige burgers lopen gevaar. Of worden van hun vrijheid beroofd. Omdat ze bijvoorbeeld zonder rechtszaak worden opgesloten.

Doodstraf

Maar ook in landen waar geen oorlog is, wordt dit recht geschonden. De doodstraf bijvoorbeeld, is iets dat niet samengaat met het recht op leven. Toch zijn er veel landen waar de doodstraf nog dagelijks wordt uitgevoerd. Zoals in China. En in meer dan de helft van de vijftig staten van Amerika. In het mensenrechtenverdrag is geen regel opgenomen over de doodstraf. Want de makers van het verdrag konden het niet eens worden.

